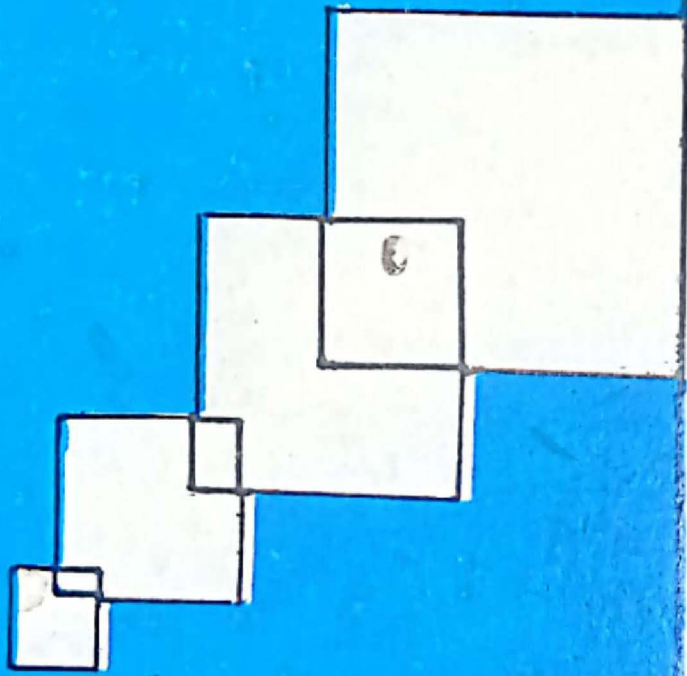

رزی و رتیکیراوه

چوارنیه کانی بابا تاهیری عورمان

سه لی نام سر چیا کانی ش و ده تن سینه
به بال نفیوم بو خور لایه کس چیمین سینه
نه خور نیگم هدی نه نیستانه سامان
مه که بر بوم پو پرو بایلم کفن سینه

گەنجىنە

دىۋانى

بابەتاھىر عۆرىيان

۹۳۵ - ۱۰۱۰ م

گۆرپىنى رازى

سالى ۱۹۷۹

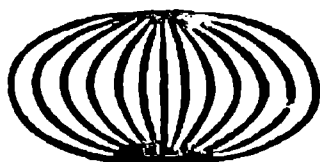
چاپی دووهم - له دیوانی
بابه تاهیری همه دانی
له سه رته رکی « شیخ نه نوهر »
خواه نی کتیبخانه ی « شانۆ » له چاپ دراوه
له چاپخانه ی (بابل) به غداډ
ژماره ی ته له فۆن ۸۸۸۶۳۳۹

پازی

پيشه‌کسى

چوارينه کانى بابا طاهر به شيويهى (لور) بریتسه له
۳۸۷ چوارينه و شش غزه لى دريژ به لام ليژه دا چهند
چوارينه يه كه گوايه بهى بابا طاهرى نازانن لى
كه وتونه ته شك له ديوانه كه يدا به شيويهى فارسى و
لورى يه كهى نووسراوه (بيتهاي مشكوك) گوايه لى
كه وتونه شك دور نيه واش بى چوارينهى هونه ره كانى
نه و سهرده مهى تيكل بووبى چونكه بابا طاهر داهينه رى
چوارينهى نه و سهرده مه بسووه .

گۆپىنى چوارىنه كانى بابا طاھرى مورىيان

كاتى ديوانى بابا طاھرم دەست كەوت بە شىزەى (لور)
زۆر بە ئىشتياوہ سەرنجم ئەدا لە چوارىنه كانى بە راستى
تىن و سۆزى بابا طاھر وای لى کردم كەئەم ديوانە
بۆ ھەتا ئىستا ھۆنەرى ھەموو چوارىنه كانى وەر نە گىراوہ
ھەتا خوینەرانى سۆرانى لى بى بەش نە بن .

ھەتا كەوتە سەر ئەوہى پىشەكى
پرسىار ئە چەند كەسى بکەم كە شارەزايىيان لە شىوہى
لور ھەبى پاشان فەرھەنگىكم پىك ھىنا لە سەر ئەو
فەرھەنگە كەوتە گۆپىنى چوارىنه كان لە سەر ھەمان
كىش و سۆز ئەمەش ديارە زور ئاسان نى يە ھەر بە دەم
تەواو ئەبى يە كىكى وەك من شان بە دەمە ژىر قورسايى
چوارىنه كانى بابا طاھرى عورىيان بتوانم بىگەينمە
ھەوار بە ھىوايەك كە جىگەى وزامەندى ھەموان بى .

وہكو ئەزانين و ئەبينين چوارىنه كانى (بابا طاھر)
لە سەر دوو كىش دای پشتون يەكەم كىشى كورت
دووہم كىش فراوان واتە درىژ .

ئەگەر بى تەسو وەر گىرا نەكەى لە سەريەك كىش
وەر گىر بىن سۆزى چوارىنه كە تىك ئەچى واتە بى سۆز
تام ئەمىننەوہ رەنجە كەمان بى ھود ئەبى وەك لەم
چوارىنه يەى بە كىشى فراوان ھاتوہ ئەلىت .

- ل -

خوش آنروزی که قبرم میگیره تنگ
بیالین سرم خشت و گل و سنگ
دوپادهر قبله و جان دربیابان
تنم بامارو موران میگره چنگ

- س -

ئای بوئه و کاته ئه چمه گوپری تهنگ
دهم له خاک چه قیو به کوئه وه سهنگ
روو له قیبله و پشت له بیابان
لاشه م مارو مور لی گیر ئه کهن چنگ

لیزه بابا طاهر ئه لیت - دوپادر قبله و جان دربیابان -
واته هر دوو قاچم ئه که نه قیبله لاشه شم به روتی له
چوله وانئ فری ئه دری ئه مهش بو پیاو خواجه کی و دک و
بزبای قه له ندهر هرگیز ری نادرئ بائه وه به جئ بیلین
بیینه سهر باسی کیشی دوهم که بریتیه له کیشی کورت
ئمهش ئه بی دوائ سوزو تامه که ی بکه وی بزانی چون
له لوری یه که یا ئه لیت

- ل -

دلا غافل ز سبجانی چه حاصل
مطیع نفس و شیطانی چه حاصل
بود قدرتو آنزون از ملایک
تو قدری خوو نمیدانی چه حاصل

- س -

نەى دىل بى باك له فەرمانى بلىم چى
مل كه چى نەفس و شەيتانى بلىم چى
خوشەويست بوى جيگه رىزى ھەموكەس
كەتۆ رىزى خۆت نازانى بلىم چى
لىرەدا بابا طاهر ئەلىت - چە حاصل - واتە چىت دەست
كەوت بەلام من بەوشەى - بلىم چى - ھىناومە بو
ئەوھى كىشەكە قورس نەبى ئەمە لەلايەك لە
لايەكى ترەوھە وادەرى ئەبرى كە فەرمانى دلى
بەرىدا پۆيىوھە دلى ھەرچى پرىيەكى بو دانابى ئەم
سەرىپىچى نەكردووھە ئەوھەتا سەر زەنشتى دلى ئەكاو
ئەلىت من بەقسەى تۆم كرد بوپە وام بەسەرھات .

ژیانی بابا طاهر

– بابا طاهر – هۆنه ریکی کوردی سه دهی سیهه می
هیجری بووه به پیی هیندی به لگه میژیوی ده وره
(صاحبی کوری عباد) و (ابن سینا) ی فهینه سوفی دیوه
که ئەمانه له زه مانی حوکمرانی (بویه) به کاندایا
ئەم چوارینه یه وای ده ر ئە خا ئە لیت

موآن بحرهم که در ظرف آمده ستم
موآن نقطه که در حرف آمده ستم
به هر الفی الف قدی بهر آیو
الف قدم که در الف آمده ستم

ئەم چوارینه یه (میرزا مهدی خان) له سه ر صعبانی
(ابجد) لیکی داوده ته وه گویا هاتنه دنیای بابا طاهر
ده ر ئە خا له (۳۲۶) ه . (۹۳۵) م . دا وه نه « ۶۰۱ » ه .
– ۱۰۱۰ م . – کوچی دواپی کردوو ه ئە مهش له (المجلة
الجمعية الاسبویة) دا بلاو کراوه ته وه له – به نگال –
بابا طاهر هر له (ههمه دان) کوچی دواپی کردوه
گوپه که ی گومه زیکی له سه ر دروست کراوه به لام له بهر
کوئی گورستانه که گومه زه که ی داروخاو و په رپوت بووه
وا له سه ر ته پولکه یه که که ناوی (بن بازاره)

وا له سه روی شاری – ههمه دان – هوه یه ئە م ری نه مایی
به له میژیوی ئە ده بی کوردی – ماموستا (علاء الدین
سجادی) وه رگراوه – .

رازی

دلسۆزى نى يەبى دادم بىبا
دادم بۆسەروى ئازادم بىبا
هەچى جوان ھەيە يېنە لامەوہ
تيانى يە يادت لەيام بىبا

وهك پيشنان تهلين

مشتي نمونهي خهرمانتيكه

لوپ

چومويك سوته دل پراوننه نه
(بعالم) همچو مو ديوانه نه
همه مارون و مورون لانه ديرن
من ديوانه را ويرانه نه

سوراني

وهك من دل سوتاو مهگهر پيروانه
له دنيا نسيه وهك من ديوانه
مارو ميرووان هه يانه جي و پيي
تهنيا ههر منم بي جيگه و لانه

دهرياي من له جيگهي تهنگ هاته دهر
تكه تكه پيت به پيتم دايه بهر ..
له ههر ئهلفي هه زار بالآ دروست بو
بالاي ئهلفم له ناو بتان هاته سهر
بابا تايهر

چوارينه كان

دلئ شاد ئاگای له شیواو نییه
له ش ساغ خه بهری له داماو نییه
سوچی کهس نییه هر وهها بوه
ئازاد کوا ئاگای له گپراو نییه؟

★ ★ ★

به نه شتەر بندن له دیده کانم
بیخه نه ئاگر گوشتو ئیسقانم
به گاز دهر پیئس نینوکی په نجم
له دل دهر ناچی دلداری جوانم

★ ★ ★

توی دهر دم ، توی دهر مانم ئهی یار
بو دیدارت چه ند په ریشانم ئهی یار
ئه گهر پیستم له به دهن دابمالن
جییا نابیت عیشقت له گیانم ئهی یار

★ ★ ★

مه لئ بم سهر چیاکانیش وه تن بی
به بال بفرم بو هر لایهك چیمه ن بی
له هیزیکم هیه ئیستا نه سامان
مه گهر بمرم په رو بالم کفن بی

★ ★ ★

ئەمى دىل رەق لەخوۋا بۆنىيە سىلت
بە پەريشانىم ناسوتى دىلت
جۆرى بسوتىم تىنم بتگاتى
زەردى كا ئالى سەر گۆنەى گولت

بالاى نەمام پراھاتوى خەم بو
وئىنەى من كلؤل لەدنيا كەم بو
خەمى خەم خووران بو من مایەوہ
خەم خەرما نىك بو مىرات گر كەم بو

دلسۆزى نىيە بى دادم بىا
دادم بو سەروى ئازادم بىا
ھەچى جوان ھەيە بىنە لامەوہ
تيا نىيە يادت لەيامدم بىا

غەرىبى سەختە زوىرى ھەيە
لەملما ھەلقەى زنجىرى ھەيە
ھەلقە لەملما دەرىپنە گەردون
خاكى خووم جىنگەى دلگىرى ھەيە

جوتيارىكى پير لهدهشت ئى نالان
ئەى وت : ئاخ پيرى جوانيت كرد تالان
تۆوى ئەوه شاند ئەى لاواندەوه
بۇ كاتى لاوى و توانايى سالان

* * *

ئەى پەروەر دگار وەرە فرىاي من
كەسى بى كەسان هەرتۆى پەنای من
ئەلپن (طاهر) تۆ كەست نەماوه
تۆى هەمو كەسم هەرتۆى هيوای من

* * *

جىگەت ناو دلە تۆى خوشەويستم
تۆى ئاواتى من هەر تۆى مەبەستم
بەتاقى ئەبرۆت كە سوژدەى دلە
هەتا هەم ئەى جوان تۆ ئەپەرستم

* * *

بەبى تۆ هەرگيز له ژين نيمەكام
ليو نادەم لەمەى دەس نابەم بوجام
شەو لەرزم لىدى رۆژ ئەكەم نالە
دور لەتۆ نيمە هەناسەى ئارام

دنیای بی بایه خ زیندانی منی
درکی خه م گیری دامانی منی
سه بری (یه عقوب) ومهینه تی «نه یوب»
پیشکش به دل و به گیانی منی

* * *

کەشتی ئاواتم سه ره و بن بوه
جه رگم به تیری عشق کون بوه
مه رکه س دلدارى جوان و نازدار بی
وینه ی من ریگه ی راستی ون بوه

* * *

شهمالی خوش بو ئه ی دا له کاکوئل
بوم دینی بونی ریحان و سومبول
هر شهوی یادت بگرم له باوه ش
تابه یان سه رین لی دی بونی گول

* * *

له عشقی جوانیت هوشم شیواوه
چاوم فرمیسکی خوینی داداوه
دلی دلداران وینه ی داری ته
سه ریک نه سوتی سه ریک خویناوه

لە بەر چاوی من گولزار زیندانە
گولستان بێتو ئاگر ستانە
ئەزانی چۆنم ئارامی گیانم . .
شەو خەو ئالۆزە لەم دو چاوانە

* * *

نازانم بۆچی من سەر گەردانم
دادو نالەمە گەرمە گریانم
بۆ هەمو دەردی دەرمان دروست بو
تەنیا من نەبێ نیه دەرمانم

* * *

بێتو سەرینم وەك رەشمارە لام
بێتو روژی رۆن شەوی تارە لام
بێتو هەر کاتی سەیری گولزارکم
گولزار سەرو خوار دێک و دارەلام

* * *

(دلدار) ی راستی لەگیان ناترسی
هەرگیز لە ئیش و لیئدان ناترسی
دلی دلداران گورگی برسی بە
گورگ لەهەمی هەمی شوان ناترسی

هه مه دولبهري پرسیجره چاوی
چه ، کەسی وهک من کهوتونه داوی
له ناو هه مویان ئه ومانگ روخساره
کەس نییه وهک من شیته و سوتاوی

وه ره سهیر که حالیکه شیواو
به چاو بیینه گیرۆدهی ناو داو
تۆ گۆل له سهرت ئه دهه گۆلی من
من چه پۆک ئه دهه له سهرو له چاو

به رۆژ له دهردو خه ما گیرماوم
به شهو بو مانگی روته شیواوم
هه موکەس شوینی سه ره وتی هه یه
منی دهه به دهه بی بهش کراوم

سه ریکم هه یه سامانی نییه
خه میکم هه یه نامانی نییه
گه رباوه پ نا که ی وه ره نه ی بینی
دهردیکی گران ده رمانی نییه

مەيلىم لە جوانى گولزارى تويە
سەينەم پىرئىش و ئازارى تويە
بە ئارەزوى دىل چومە لالە زار
بەينىم ھەلا لەش داخ دارى تويە

جۆرە بازىك بوم فېرىم بو نىچىر
دەستىكى رەش بو داي لەبالم تىر
ھۆش لەدەس نەدەي لەسەبزە زارا
گەر ھۆش لەدەس دەي پىت ناوترى ژىر

ھەلا لەي كۆسار تەمەنى كورتە
و نەو شەي روبر تەمەنى كورتە
جارچى جار ئەدا ئەلى ئەي ياران
و ھەفارى گول عوزار تەمەنى كورتە

مەپىرسە بوچى وابى قەرام
بەدەيدە وینەي لىزمەي بەھارم
ئەزانى بوچى لەكىوو ھەردم
لەعەشقى تويە بى نىختىيارم

ئاۋى لىئون بى كەوسەرم ئاۋى
جە، وھەر پەرسىم گەوھەرم ئاۋى
گىيانى من پۈشە، جوانى تۇ ئاگر
ئاگر بەبى پۈش ناسوتى ئاۋى

دەدار ناترسى توشى بەلابى
گەر وەكو (اىۋپ) كرم تى دا بى
وہك (حسن) پيالەى زەھر نەنوئشى
يا (حسين) ئاسا سەرى برابى

ئارامم نىبە بر روخسارى تۇ
بۇ زولفى رەشى عەتر بارى تۇ
ئارامى نىبە ھىچ كاتى دەم
بەگەر ئەو ساتەى دىمە ديارى تۇ

دنيا سەفرەىە مەرۇف مىوانى
ئەمرو گولزارە سەبەى خەزانە
چالىكى تارىك كەناۋى گۈرپە
ئەلىن ئىرە ھىبى گشت خانو مانە

وهك من دامام فلهك دامابوي
من نوقمي خهم نهوهي خوينابوي
وهك مني كرده ههدهفي مهينهت
واسهر گهردان و سهر لي شيواوي

تا، تا، پهچهم بهسهر روتا بلاوه
گول و ريحان و سومبول تيكه لاوه
بهسهر روتا پهريشانه دو زولفت
بههر تاليك دليك ههل واسراوه

بلين جيگهت ناسماني چواره مينه
بهلام گورگي مهرگت هر له كه مينه
هزاران سال له دنيا دا بكي گشت
له دوايي دا شوينت دو تويي زه مينه

خوشه ويستم دل و گيانم له لاتيه
همسو ناشكراو په نهانم له لاتيه
من نازانم كه نهم دهردهم له كو گرت؟
بهلام نهزانم دهرمانم له لاتيه

تازيز قەت مەردى لەنامەرد نايە
گريانو نالە لەبىي دەرد نايە
گوي بگرە پۆ پۆ ،رۆلەي (فەرەيدون)
گپ لەتەنورى سڤو سارد نايە

★ ★ ★

فەلەك هەتاكەي نالەو گريانم
ئاگرى خەمت بەردايە گيانم
تەمەن تى پەرى بەدەردى سەرى
بەمەيلى دلّم نەبو ئاسمانم

★ ★ ★

لەم كيو بو ئەو كيو بەرزبوم و نيشتم
هەلالم ئەچنى تاتى گەيشتم
لالە بىي بارو بىي وەفا دەرچو
بىي وەفا نابەم بو خوشەويستم

★ ★ ★

نازانم دلّم شيو اوى كىيە
ئاوارەي كىيە سوتاوى كىيە
خۆزگە ئەمزانى دلەي رەنجە رۆم
گيەرى نيرگزي دوچاوى كىيە

له مسكى چيني ره شتر سومبولت
به هزاران دل به ندى كاكولت
په به دلي تو نابا ناله من
له بهرد ره قتره بي گومان دلت

به ره لايه كم ئاوايه پيشم
دهستي به جام و دهستي به شوشم
تو بي تاوان بي دياره فريشته
منيش له (حهوا) و (ئادمه) ريشم

ئه و گوله من ماندوم له تاوى
به فرميسكى چاو كه داومه تاوى
من په روه ردهم كرد، له كوئ ره وايه
يه كيكي تر بي بگري گولاوى

ئه وهى بي مال و سامانه منم
ئه وهى ئاواره و بي نانه منم
ئه وهى شه و بي شيو روژ ئه كاته وه
منم، روژ ره شي نه مانه منم

چاوه كانت پياله‌ی پر له مه‌ی بی
تا تای زولفت به رامبه رمولکی ره‌ی بی
یه یهانت دا که نه برؤ نا به یانی
من نازانم که به یانی توکه‌ی بی

له بهد به ختیم له دلّم ناله نایه
بؤ روی زهر دم فرمیسک ناله نایه
خهوم نایه به خه و شیوهت ببینم
بؤ خوشه ویستم نه و چاوه کاله نایه

دهنگی بانگ و یژی مردن وا نه هات
گویی بگرن به گویی ئیمه‌ئا نه هات
برایان مردن یه که له دوا‌ی یه که
ساتی نه زانی دیته سه‌رت کات

جاری ریّم که وته ناو گۆرستانی
هاته گویّم دهنگی به کول گریانی
دیم ئیسقانیکه له خاکا نه لیت
خوشی و له زه‌تی سه‌ردنیا کوانی ؟

دلى پەنجە رۆم كەيلى ئازارە
چاۋ بەفرمىڭىڭ دەم پېرھاۋارە
ۋىنەي منالى رقاۋى سەرشىت
دلەي ئاۋارەم ۋابىي قەرارە

★ ★ ★

لەدەس دلدارى ئاۋايە ژىنەم
ژەۋى دۆشە كە بەردە سەرینەم
ژىانەم ۋابىي دۆستەم جۆرى نەز
لەم كەينە ۋەينە مەن چى ئەينەم

★ ★ ★

دۈزمنى گىانت ۋا پەرىشان بىي
جەرگى ئەنجى دەمى دەبان بىي
سەر لە ئىۋارە ھەۋال پىرسى بىي
بەيانى لاشەي لە گۆرستان بىي

★ ★ ★

ۋەرە پوناك كە ژورى تارىكم
بىي ھاۋدەم ماۋم بە خەم خەرىكم
سۈيۈندەم بەقەۋسى ئەبرۋى داھاتوت
تۆ دوربى مەرگ ۋالە نىزىكم

پەريشانى پەريشانە لەدوى تو
چەرگە و دل پاكى بريانە لەدوى تو
تو جيت هيستم يارى تازەت موبارەك
منيش هام رازم گريانە لەدوى تو

★ ★ ★

بەخەمناكى هەتاكەى دابمىم
دلى كورپە لەتاو خەم را بژينم
ئەلييت بپرو ئيتىر باروت نەبينم
وہ بىمكوژە با توخوا نەمىنم

★ ★ ★

عەشقى تو بو بيایانى کرد بەجيم
لە ئاگرى دۆرى تودا ئەسوتيم
بەمن ئەلييت ئارام بگرە بى ئارام
ئارام گرتن ئەزانى چى ئەكا پيم

★ ★ ★

خوشەويستى لەمىژى من كوانى ؟
دوچاوى سورمە ريژى من كوانى ؟
طاهر واھاتە كوٹايى ژينى
بازو بى ياسين ويژى من كوانى ؟

جوّانى تويە ئارامى لىم بريوۋە
تيرى عىشقت پەردەى جەرگى دريوۋە
خوشەو پىستىت كاتى ھاتە دلى من
ھەرچى لەكەى پيشوبى لىى سريوۋە

تەنم بى پوشين سەر بى سەرين بى
خەم پەلاس بى راخەر زەمىن بى
گەر بى تۆسەرم لەسەر سەرين كەم
كورەى دەرونم ھەر لەدمىن بى

فەلەك جوانى توى لەكوى ھىناوۋە
لەمانگ جوان تر نەخشى كيشاۋە
ئەوۋەى بەوردى سەيرى جوانىت كا
بەتيرى نىگات جەرگى بپراۋە

يادى تۆنەبى بى شك نەفەوتىم
فرمىسكم نەبى بەگر نەسوتىم
لەوۋە ترساوم ئازارى جىايت
ئىعانم ماۋە كەبى سىنى لىم

شادم ئەو ساتە دولبەرم لابی
شوی تاریکیم پەر لە چرابی
بە ئارەزوی دل جار جار بیرو ینم
ئەویش پیکەنین لە سەر لیتویا بی

بی تو گەر سەرم لە سەر سەرین بی
سەری وام ناوی بابو برین بی
ئەگەر وشک کا فرمیسکی چاوم ...
یاخوا ئەوچاوه کویترو نەیین بی

ئەی ئەستێرە کەی پرشنگ لە پروی من
سوتاوه زارو سینە و گەروی من
فەلەک لە قینا تەمی لە پوت نا
بوکی ئەجرۆی لە دەس دەرچوی من

لە بەختی رەشو ئیشی بی وینە
پیالەئێ شەرابم پەر زەهر و خوینە
لە بەر ناسازی چەرخێ پەر مەینەت
کەزەئێ دەرونم چیا تاوینە

گَپرِ عه شقیئکه به ربوته گیانم
دلّو دهرونی هه مو سوتانم
سهگی بهر قاپیت پیّ له چاوم نیّ
ژیّر پییّ ئەمالی برژانگه کانم

گولزار به بیّ تو وهك درك و داره
له گهلّ تو درك گولّو گولزاره
هه رتو گولشه نو گولزاری منی
بو لاشه ی مردوم گیانی دوباره

خوایه ئاگری عیشقم له گیان که
دلّو جگهرم پاکى بریان که
وابیّ گر له گهلّ هه ناسه م دهر بیّ
په روانه ی دلّم گیری سوتان که

هه مه یاری نییه تی مه یلی یاری
هه مه ئیشی نییه تی شوینی دیاری
ئه لّین یارت ئەوا خه وئویى نازه
خه وئیکى وا هه رگیز نه بی بیّراری

دهنگی هاته گویم وتی: ئه زانی ؟
دهردی دلی تو نییه ده رمانی
لاشهت گه وهه ر بی خاک دای ئه پووشی
بی ترخه دنیا، بی بایه خ جوانی

لاله نیژان. ئیتر لاله مه چینن
باخه وانان دهستان بو گول مه هینن
وه فای گول هه ر ئه وهنده بو که من دیم
هه لی کیشن له جی درگ بچینن

سه ر خه ویکم له ناو چیننی گولان کرد
به و سه ر خه وه گولم توشی زیان کرد
باخه وانان دیاری دوستم له گه ل گول
هه زار درکی له روی گول پاسه وان کرد

چه ند پیم خوشه به ئیواران بیننت
تیر بیستم وتهی لیوی شیرنیت
به گه رمی دهست له ناو ده سنتت بینم
شه ویش قولم دابنیم بو سه رینت

ئەوا بەھار سات گيا ژيايەوہ
بەھاری جوانييم نەگەپرايەوہ
لالە روا لەسەر گۆپرى جوانان
سەيرانگای مەستان وا بوژايەوہ

★ ★ ★

گەر دۆ دۆبەرە ئەي دۆبەر کامە ؟
گەر دۆبەر دلە ئەي دۆ چى نامە ؟
دۆ دۆبەرم وەك يەك ئەبينم . .
نەدلىم ديارە نەدۆبەر لامە :

★ ★ ★

رینگە بەردە لان منيش بەخەم مەست
شوشەي نام و نەنگ لەسەر لەپى دەست
ئاگادارم كە خوادی بەئاگا
بالييم نەشکيني رینگەي چەوت و پەست

★ ★ ★

كارى مەكە كە بەردت لى بيارى
دنيا لەخۆت برەنجيني بە جارى
سبەي نامە خويىن نامەت ئەبينن
نەفرين بو خۆت و نامەت ئەبارى

شېرى مەردم بەلام دل چى ئەزانى
رېوى ئەجەل ھاتوہ بو شىكانى
لەرپوم وەستاوہ وەك شېر بە ھەيەت
دەمى چەشتى ئەلىسى بە زوبانى

★ ★ ★

ئەپوشم شالو ئەبەستەم قەدەك
شانازى ئەكەم بەجەورى فەلەك
ئەگرم سەرانسەر ئاوى دەرياکان
پىي ئەشوم دەستى پىياوى بەدنىمەك

★ ★ ★

ديارە ئەى دل لە رېگەى دور نیتە باک
لەتارى گۆر لەئاگرى سورنیتە باک
نازانى کەچى رۆژىکت لەپیشە ...
ئەبیتە لانەى مارو مور نیتە باک

★ ★ ★

لەتو جىابم ئەى شوخى نازە نىنم
رۆژم شەوہ، شەو دۆزەخە بوژىنم
خونچەى لىوت ئەگەر بو من بېشکوى
ھەمو رۆژى من بە نەورۆز ئەبىنم

نەمام ناشت بە هیوایەك بەبەر بی
بە من چی دەستی زۆرداری لە سەر بی
بایەك هەلكا دەری بیئیی لە بیئا
بی سوده هەمو بەری گەوهەری

هەردو چاوم بە ئازاریکی دیشنییت
دور لە گیانت وەختە گیانم بکیشنییت
بیستومە که گرتوتە یاری تازە !
وەرە چاوم دەریئە با نەبی لیت

یەکی دەردو یەکی دەرمانی ئە وی
یەکی وەسلو یەکی هیجرانی ئەوی
من ئەمانەم بە جووری لاپەڵەندە
گیانی لاوازی من کامیانی ئەوی ؟

وینە شاخی که بورکانی لیرابی
یان تەلاری تەواو ویئران کرابی
لە دەشتی پیریا ئاواپە حالم
نەما جوانیم خوا مردن دەبابی

سكالای ئیشو ئازارم هتاکه
په ریشانی روزگارم هتاکه
به باریکی بنه باری گرانم ۰۰۰
بابهس بی ئیتر هاوارم هتاکه

ئه گهر خاوه نکیئن بی دواپی هیچه
شاهی سه رتهخت نشین بی دواپی هیچه
حوکم ران بی له سه رتهختی (سلیمان)
جینگهت دو توی زه مین بی دواپی هیچه

به یادی تو یه خوشحالم له ژینا
تو دور بی کافر به حالم له ژینا
بی فریام بوخاتری خاترداران
به چنگی خه م گهروم واله گوشینا

خوشه ویستی دل و گیانم تو تو
له عشقی تو به شم شینه له گهل رو
شهوی تاریک له تاو دهردی جیایت
خه م و ئیشو ئازارم لی ئه بی کو

خولياى عيشقت وا له ناو موّخى سه رما
گړى جوانيت واله ناخى جگه رما
بتى من كه عبهى من قيبلىهى من
هه رته نيا توّى له بهر بينى نه زه رما

* * *

له كاتى خوّى نه گه يى به ده ردم ده رمان
له مردن به رگړى ناكړى به گريان
باخى ژينم پر و كاو له قو و پوّى
ئيتر به سه مه ده ئيتر تير له جگه رمان

* * *

هه ژار يكم ئاواره له ده شتو ده ر
من مؤم يكم شه وقم هديه پوه و سر
به كه لكى دنيا و قيامت نه ماتم
دره خت يكم نيمه سايه ويى سه مه ر

* * *

وه ره تا هم باشا نازى بكم پيت
وه ره جوانى گولان بنيره ژبيير پيت
وه ره باده ستم ره نكين بى له كارا
وه ره به هرهى هه لبه ستم وه رگرم ئيت

من که دوردو خمه بوته خه لآتم
له سئواوی ما ئاوارهی ولآتم ۰۰۰ !
نه بو روژئی که بییته ژور سهری من
هتا ماوم بهجئی بیینی ئاواتم

* * *

فلهك چهوتو چه ویل و ناته واوه
به ئاخ و ئوف هاوار گویئی نه داوه
همیشه کارو کرداری وه هایه
بنچینه که ی بهم جوره دارژاوه

* * *

به بی تو لیّم حرام بی لاله و گول
گوی ناگرم بو دهنگی سازی بولبول
ئه گهر بی تو دابنیشم له ناو باخ
ژیلهمو بی تیئی بنیشم هتا مل

* * *

راخه رت گوله سیبهرت سومبول
بالآت ریك و جوان به ئاره زوی دل
له تاوی ئالی گولی پومه تت
سره وتم نییه به وینهی بولبول

تۆ به جوانى وهك گۆلى ياسه ميني
ئاوى چاوو گپى گريانم ئه ييني
له وه ترساوم هه ناسه م بداليت
ناسكه گيانت بيته ئاو له تيني

تۆ زاناو هه كيمي من بكه چار
شه وو روژ نيه ئارام به ئازار
دهمى ئه لپم كه روژ بو ئاوا نابى
دهمى ئه لپم بو وا دريژه شه وگار

فه كه گريان و هاوارم هه تاكه
جيات كردم له دلدارم هه تاكه
هيناتم و ته ختى نه ردت نيشان دام
شهش و پنيچ بئى مورى زارم هه تاكه

بينيم كه لاله له شويني رواوه . . .
درك له چوارلا دهورى ليداوه
بلى : باخه وان عوزرى چى دينى
نه مامت درهنگ بهرى هيناوه

من ئاوارەى بىبابانم شەو و روژ
فرميسك دى له چاونم شەو و روژ
نيبه دۇستى رزگارم كا له ئازار
بزانى بو پەريشانم شەو روژ

وەرە بولبول دەردى دلت بلى پيم
وەرە سۆزى بەيانت وەرگرە ليم
بو جوانى گولە چەند روژى ئەنالى
من بو جوانى دلارام بو تەوہ سويم

هەمە دلى، پەريشانو ديوانە
لەبەد ناويم نيمە ناو نيشانە
هيوام روژيکە ئاواتم بيتە دى
بەدەست بگرم داوينى ئەو جوانە

چۆتە ئەمرۆ ئاوا خو شەالى ئەى دل
دەماخ بەرزى شارى خەيالى ئەى دل
گۆشە گيربە ، روله قاپى خوداکە ؟
کە ئەم ساتە لەخەم بەتالى ئەى دل

لاله چينم لاله رواوه له ناو دل
پاراوی فرميسکی چاوه له ناو دل
نه نه بیستم نه نه بینم هه رایه ک
توی گولم به رهه م هیناوه له ناو دل

★ ★ ★

بم دوینه هه تا یاری بکا دل
هه تاکه ی گریه و زاری بکا دل
به مات و چو په یاناکه ی وه کومین
سه راپا پیشکشی یاری بکا دل

★ ★ ★

خوشه ویستم وه ره چاوم له ریته
گلینه ی چاوه کانم خاکی ریته
له وه ترساوم له خوشیا نه زانم
برژانگی تیژ هه ل بچه قی به پیئا

★ ★ ★

تو ناپرسی له حالی دل براوت
به هاری جوانی خوئی نایه پیناوت
ماوه یه که که تو یادی من ناکه ی
نازانم چون له ژین ماوم له تاوت

خۆشه شاخ و دەرو دەشت و بیابان
خۆشه شادبین هەمو لایەك شادمان
تاوئ سەیران تاوئ شای تاوئ دەشت
ئابەم جوۆره خۆشه دریژئی ژیان

هەمو کاتی من شانازی ئەکەم پیت
سەرم ناوئ ئەگەر نەخشی لەژیرپیت
لەناخی دل سوپاس گوزاری ئەووم
لەریگەو بان بەدل سلاو ئەکالیت

لەکاتیگا کەریگەئی راست نەبینم
خویندەوار نیم هەتا ویردی بخوینم
وینەئی شیتان روئەکەمە بیابان
بەیادی تووه ئاسک ئەدوینم

دەم و لیوت شیرینە وینەئی شەکروا
مینش گیان ئاگرینم دیدە پڕئاو
لەوه بترسە هەناسەم بەدا لیت
ئاهی گەر مە شالاو بیئئی لە نا کاو

له جوانی تو پرواوه گول له گولزار
بالای ریکت تازه بهرهم شه دا دیار
له تاوی رومستی وینه گولی تو
بولبول ناسا ، نه نالینیم نه کم زار

حالی دهردی منی خه مبار پرسه
نالهی شهوی گیانی بیمار پرسه
همو دینو نه حوالتم نه پرسن
دل و گیانم ده توش یه کجار پرسه

همه دلی سهر لی شیواو ، په ریشان
له بهد ناویم نه ناوم مانه نیشان
نالهم کاته خوزگه روژی بیوایه
دهستی لهرزهم بگه یشتایه به دامان

له داخی تو سهراپاشین نه پوشم
خه و داخت وه کو باده نه نوشم
له باوهشت بگرم وهك روژ له نامو
تانه فخی سور له خوشیا بی هوشم

ئەگەر بلىيم ئەكەر ئەلىيم خوايه
خوت ئەزانى كەپتويستىم داوايه
گەر بە نويىزە بوچى بەشم براوه
گەر بيبەشم روبكەم بوچى لايە

وەرە جارى دەمىكە چاوه روانم
نەيە تاريك و پرژانە ژيانم
وەرە دەردى كەتو ناتە دللى من
توخوا چاريك بەمانم يانە مانم

تاتاي پەرچەم بوته تالى كەمانم
بەزەيىت بى بەحالى پەريشانم
تو لەگەل من نيتە مەيلى دلدارى
بو ناتبينىم تابەخەوى شەوانم

بەنازادى دل و پەيمانم داوه
دللى بردوم و جەرگم بوى براوه
خو سازى بكا ئەو سىرە جوانە
چاوه رىيم زوتربى لەپىگاو

لهو بگره و بهرده گومانم ههيه
باريگي قورس و گرانم ههيه
گەر (لاتقنطوا) نهگاته فريام
من بهقهه کيئوي تاوانم ههيه

★ ★ ★

لهجهوري زهمان من دادم ههيه
ههزاران ناله و فريام ههيه
دل كهوتوته سه ر خهرياني درك
لهكوي هه ناسه ئازادم ههيه

★ ★ ★

من دهريه دهرو بي جينگه و بانم
من مهينهت كيشم زور سهخته گيانم
من بومه توپه دركي بيابان
بهكزه بايهك شوينم نازانم

★ ★ ★

رو بكمه سهحرا وينهت نه بينم
بچه ناو دهريا شيوهت نه بينم
رو لههه كيوكهم ، چول و بيابان
شيوهي بي وينه و هوتا نه بينم

من نازانم له پرازی دلّ چه بیژم
خه م و زوخاوی ناودلم بریژم
بلیمچی من ره نگی زهر دم دیاره
بائهم پرازونیسازه هر بنیژم

دلسوتوان وهرن نه خشی بکیشین
قسهی ناوی همو به داخ و ئیشین
ته رازوم هیناوه بوکیشی خه ممان
خه می سوک و گران یه کیهک نه کیشین

دهریای من له جیگهی ته نگ هاته ده
تکه تکه پیست به پیتم دایه به
له هر ئه لفی هزار بالآ دروست بو
بالای ئه لقم له ناو بتان هاته هر

به شم وایی له عالم ده ربه ده ر ب م
دورتر له چین و ماچین دل که ده ر ب م
له دلدارم بگات جار جار سلاوی
دوری و دوستی من، باهر ده ربه ده ر ب م

له خوشه و يستيت دل نيگه رانم
من به تو ناکم تامايي ژيانم
داخ زاله له سر وه فاله نواو دل
له ناته و اووي و جهوري زه مانم

خه مي خه مخورم خوراكي دل خه م
خه م دلسووزمه له لام نابي کم
خه مه نايه لي ته نيا دانيشم
خه م لام به ريوزه به قه د چاوه کم

دولبه رم دوره حالي نازانم
په يامي نايه نارام بي گيانم
خودايه مهرگ موله تم بدا
پيئي شاد به وه زور په ريشانم

به نه زاني گرتم کويړه ريگايي
چه ريگايه نازانم بوچه لايي
به دلتم وت ده با بروين دوه دو
به لام نهی دل نازانم هيچ په نايي

هه مه دلی و دك سهلی بال شكاوه
له سهر لیوی كه شتی ده ریا ویستاوه
ئه لئین (طاهر) دهنگی سازت بو نایه
دهنگی چون بی ده ماری دل پساوه

زه مانه روتو عوریانی کردوم
دوژمن به ژینو ژیانی کردوم
خه نجه ری بینن سینم هلدین
ئه بینن عیشق ویرانی کردوم

پیری کاریکی کرد باییم نه ماوه
له گیان دا هیزو تواناییم نه ماوه
ئه لئین (طاهر) وه ره سهیری جوانان
به من چی تازه بیناییم نه ماوه

ههردو چاوم خوینی تیژاوه بو تو
نه قل و هو شم ناوه په لاوه بو تو
ئه گهر (له یلا) ی پرسه حالی (مه جنون)
ته ماشاکه وا به سهراوه بو تو

هردو چاوم دهريئن تووم نهوي توو
به ناگر بم سوتينن تووم نهوي توو
بچمه ناو باخ تهماشاي گولان كه
گول مهزار بنويئن تووم نهوي توو

من تهنياو بي حالم چون نه نالم
مهلي بي پيرو بالم چون نه نالم
تهلين بوچي هينده گهرمه نالته
جوانيت واله خيالم چون نه نالم

من له جهوري يه كي دل پر له ئيشم
وه كواله به دل داخي ته نوشم
سبه رور نامه خوين نامه ته بينن
له كردارم شهرمه زاري ته كيشم

به نام گومه زي (خضرا) ته سوتئ
فهلهك يه كسهر له سهرتاپا ته سوتئ
بسوتينم ياخو ئيشم ته سازئ
چايه برپار ته سازئ يان ته سوتئ

وهره تاوی له دوریتوا ئه سوتییم
موژهی چاوت هه مو وهك تیر ئه دا لییم
تو وینهی گول منی بولبول ئه کهم زار
له تاوی تو به جاری بوتهوه سویم

هه مو دنیا ته مو گهرده بلییم چی
وه کومن دلیان پرده رده بلییم چی
سومبول رو له دواینی نه لوه ندا
له بهختی من رهنگیان زهرده بلییم چی

دهس به باده به چاو سهیری گولان کهم
ته ماشای سهوزه و ئاوی ره وان کهم
دوسن جامی بنوشم شادیم تاوی
به سهرخوش سهیری لاله ی جوان کهم

له ناو دلا هه روا ماوه خه می تو
ئه نالییم له جه ورو سته می تو
مه گهر بولبول ره فیکم بی له گولزار
سکالا کهین له تاو مه یلی که می تو

عەزیزان مەن بەدو دەرد پەرشانم
یەکی پیری یەکی ئاهی شەوانم
ئاواتی مەن ھەموو بینینی تۆیە
سەیری جوانیت بکەم دەرچی گیانم

ئەستێرە ئاسمان ئەکەم ژمارە
لە یادت دام ھەرگیز نیمە مدارە
یادت ئەکەم کەتە نیای لە شەودا
دیتە خواری فرمیسکەم وەك فوارە

خەمی دنیا بەجاری بوو تە بام
بام سەنگینە و رەنگینە قەتارم
بووچی نابیستن دادی مەن ھەزار داد
بام قورسە و بی بارە روژگارم

بئی دین بام گەر ئیتر لالە . بچینم
بئی دین بام گەر ئیتر ناوی بووینم
داخی لالە گەلیک زۆرە لەدلا
بئی دین بام گەر ئیتر ناوی بهینم

خەمى زۆر والەدلىما بىي ژمارە
تەسى ئاھم بەھەواود ديارە
بەيانيان زو بەيەك كلىپەى ھەناسە
ئەسوتىنم ئەوانەى نالە بارە

خوشەويستم بىي توۆزارو ھەزىم
جگەر سەدپارە ديدە گرېنم
ئەودەستەى لەسەر گەردنى توۆبون
خستومە ژيىر سەر ويىنەى سەرىنم

نابىستى دەنگى نالە نالى مەن
لەھالى دل و ژىنى تالى مەن
دلىسوتاوان: بىن ھەمو يەك گرېن
ئىئوۋ ئەزانن چۆنە ھالى مەن

ھاوار لەدەس دل بوۆمنى ناوى
بوۆچى ناسرەوى ئاسودە تاوى
چىبىكەم لەو دلەم ۋەك مەلى كىئوى
ھەرساتە مى والەناو داوى

لەتۆ دوربىم عەزىزم تالە ژىنم
بى دىن بىم گەربىتە لىو پىكەنىم
لەسەر وەفا پەپمانى خۆمىم گيانە
بۆيەكسى تىر مەن ناگۆرم ئەوينىم

★ ★ ★

وەرن جەرگى براوان بىا بنالپىن
پەروانى بىا مەسوتان بىا بنالپىن
لەدەدارى گۆلى رەغنا بنالپىن
لەدەستى بىا پەروا بنالپىن

★ ★ ★

ئەوئەندە مەستىم نازانم سەرھەتتا پىم
مەتا دولبەرەكەم نازانى مەن كىم
دەلارامى كەدەل ئارام بگۆى لاي
لەخوام ناوى ساقىو كەوسەر بىدا پىم

★ ★ ★

فەلەك بۆچسى مەنت مەننايە بەرھەم
رەنگم زەردبىسى جىلى نىلى لەبەرگەم
ئەگەر بەخشىندەى گيانم (بەكشە)
رزگارم كە لەدەسەن جەورو سزاوخەم

له دنيا دا نه بو كهس وه كو من
له راي دین مه له وان بی هتا بن
بی باوره پان ، باوه پر ناکه ن به حالتم
من تاوا وابسم من تاوا بم منی ون

له بی مه یلی تو من نه نالینم
دهرو هه لقرچا و چاوپر له خوینم
هزار به لیتت پیرام نه هاتی
هه په یمان من بی به لیتم

وه ره بیینه ساردی هه ناسه
وه ره بیینه زه هری ناوکاسه
مه یم خوینی دل نالتم گوینده
وه ره بیینه گریبانو تاسه

تهی دل بیتاک له فرمانی بلیم چی
مل که چی نه فسو شهیتانی بلیم چی
خوشه ویست بوی جینگه ریزی هه موکس
که تو ریزی خوت نازانی بلیم چی

تەمەنى لالە زاران ھەفتە يەكە
خۆش تازە بەھاران ھەفتە يەكە
ھەلىكە خۆشەويستت دەسكەوئى تو
گەشتنمان بەياران ھەفتە يەكە

من بازىكم سىپى و ھەمە دانى
ئارام ئەگرم لەشوينىكى نىھانى
بەبال ئەفرم لەم شاخوۋە بو ئەو شاخ
بە چنگى خۆم ئەكەم نىچىرە وانى

سەرم سەودا سەرى گىسوى تۆيە
دلىم موبتە لای مانگى روى تۆيە
چاوم ئەبىرپمە مانگ لەيەكە و دو
چونكە لەشيوەى دوئە برۆى تو

چەند خەمگىن و پەرىشان و بىزارم
مەلىكى بال شكاوو برىندارم
لۆمەم ئەكەن كەسانى بى خەبەر لىم
كەبو تۆيە بى رەنگ و بى قەرارم

دلّم ته ننگه دلّم ته ننگه دلّم ته ننگ
له دلّ ته نگیم دنیا بوته گوری ته ننگ
له شهرمی دوی جوانت پرونه پوشم
له روی نوّدا نازانم چوّن بکم ده ننگ

خه م زوره خه می من بی ژماره
دلی ویلّم زمدارو بی قه راره
ئومیدم ده ستو بازوی نازی تویه
ئه گهر بی بی بمکوژی خیرت هه زاره

من ئه و که سه م ناویان نا، قه له ندهر
په ریشانم په ریشان له هه مو سه ر
که روژ بووه له ده س دنیا ئه ده م خول
که شه و داها ت به ردی ئه نیمه ژیر سه ر

گیانم پر مه ی نه ت وده رده خوا یه
دلّم پر ئیش و ره ننگم زه رده خوا یه
له تاوی بی که سی و مه یلی ولاتم
هه ناسه ی دور بم سه رده خوا یه

وهره ئه‌ی جوان باسه پرکه‌م جوانیت
له‌ناو جوانان مه‌لبژارده‌ی دلانیت
چاوم لیّت بی هه‌مو کاتی ژیتانم
خۆشه‌ویستی بۆمن هیژو ره‌وانیت

ئه‌گه‌ر ده‌ستم ئه‌گه‌یشه‌ ته‌ تو خواجه
لیم ئه‌پرسیت که ئه‌م ژینه‌ بۆ وایه
یه‌کی مه‌سه له‌گه‌ل یاری به‌شادی
یه‌کی برسی بۆنانی موبته‌لایه

به‌پۆنی خۆشی تو گه‌یراوم ئه‌ی گۆل
بۆره‌نگی جوانی تو شیواوم ئه‌ی گۆل
وینه‌ی بولبول له‌ عیشتت بی قه‌رارم
بۆتۆی (له‌یل)م قه‌یسی داماوم ئه‌ی گۆل

خوایه گه‌ردنی گه‌ردون بیی ورد
که‌رۆله‌ی ئه‌م عاله‌مه‌ی پاکی ون کرد
که‌سی نه‌یوت یه‌گی وازیندو بۆوه
هه‌مو ئه‌لین ئه‌وا نه‌مرووش یه‌گی مرد

کەشەودا هات بەداخ گیانم ئەسوتی
دلۆ جەرگ و مۆخ و ئېسقانم ئەسوتی
لەعەشقی چاو خومارو سەوزە پەنگی
دەخیلتانم وایمانم ئەسوتی

دلۆ زارو خەزین چۆن ئەنالۆ
دەروونم ئاگرینە چۆن ئەنالۆ
ئەلێن بۆچی ئەوەندە گەرمە نالۆت
مەرگ لێمان بەقینە چۆن ئەنالۆ

خۆتۆ نەت خویندەووە زانین تەواوی
لەگۆشەیی ئەم وێرانە پە خزاوی
کە نەت زانی چۆنە سودو ژیانەت
ناگەیتە پۆلی یاران و جێماوی

خەمی خویتن خۆر گیانی کردم بەلانە
خوداپە روم لەتۆپە تۆی توانا
برایان با بزانی قەدری بەکتر
ئێمە شوشەین مەرگ بەردی شکانە

خوای گهوره دادوبی داد لهدهس دل
که وایهك دهم من نه بوم شاد لهدهس دل
به یانیان زو روله خوا داد ئه خوینن
من هه مو کات دادونه یاد لهدهس دل

وهرن کۆرپئ بگئیرن دل سوتوان
له جهوری یار بریژین خوین له چاوان
له گۆلزار بولبولی شهیدا ببینین
له بی مه یلی گۆلئ بایته ناوان

تیکه ل سوته دلانم چۆن نه نالم
هه ژاروبی سامانم چۆن نه نالم
روبه روی گۆل بولبول دایم ئه نالی
من که دور له گۆلانم چۆن نه نالم

مه لاله ی ناو کۆسارانم تۆی تۆ
گۆلاله ی نهوبه هارانم تۆی تۆ
مه لاله یا گۆلاله چهند روژیکه
ئومییدی روژگارانم تۆی تۆ

په ژاره بويته هاوړئى دلى من
په ژاره بويته رى و جى دلى من
په ژاره نايه لى ته نيا بنيشم
په ژاره بويته خانه خوئى دلى من

له دهس چاوو له تاو دل دادو هاوار
كه چاوم چى بينى دل ئه كا زار
دروست ئه كه م نهسته رى نوكى پولا
ئه يدهم له چاو بادلم بي بي رزگار

هه مه دلى كرىارى خوشه ويستى
له لاي گهرمه بازارى خوشه ويستى
گراسيكم به بالاي دل بريوه
له سر توپى ئازارى خوشه ويستى

شوى تاريك گورگ چوڼ مهر نه كاكيش
پر جى پيچت بنى سهرشان وه ره پيش
له گنجى دو ليوت ماچى بده من
وايزانه نانئى بودات به دهرويش

بئی زمانم وشتر ئاسیا درك خور
گزو گياپه خوراك و باره كنه زور
له گهل نه و خه رجه سوكه و باره قورسه
سه ری به رزم له روی خاوهن نه كه م شور

★ ★ ★

به داوی دولبه ری دل موبته لایه
كه دور و نزیکی هاردو به لایه
به بی دلشكاوی نه مدی شتی لی
بو دلی من وهك ده شتی كه ربه لایه

★ ★ ★

زور داره دل خواپه دل به لایه
كه چاو تاوان نه كا و دل موبته لایه
نه گر چاوم نه بینی چاوی جوانان
دل نازانی جوان و والچه لایه

★ ★ ★

خوشه ویستان نیسته جوشی به هاره
چیمه ن سهوزه گول و لاله دیاره
هلی دهس خه ناله م کاته ده خپله
گوی نه ده پته نه م دنیاپه بی باره

نورى چاوم هيزى گيانم توي تو
وهره سەر دارو سولتاتم توي تو
خوت ئەزاني من بەي تو ئەزانم
وهره پاريزى ئيمانم توي تو

★ ★ ★

لەناو ئەستانا مەستەيم روم لەتويە
لەدېرابت پەرسەتەيم روم لەتويە
ئەگەر هيند وکافرەيم يا مسولمان
لەهەر جۆرە مەبەستەيم روم لەتويە

★ ★ ★

بەوئىنەى مۆم فرىسکەم ئاگرىنە
دل ئەسوتى وەرە ئاوى بىينا
بەرۆژ گەرەم بەشەوانىش ئەسوتەيم
شەو وروژم بەبى تو گەر مژىنا

★ ★ ★

تو کەبالا ئەمام ونەر جوانى
تو کەخونچەى کراوەى دەم بەپانى
تو کەپەخشىانى شەرشانە دو زولفت
بەمن ئەلى کەبوچى پەرىشانى

له ئاهى من گەردون ژىرو زەبە رىي
خواردن و خواردنە وەم خويىنى جگەر بى
تو پشكويى خەم نەچزاوہ بەدلتا
لەكويى ۰۰ ئاگات لەمنى دەر بەدەر بى

دلم زارە دلم زارە پەر ئازار
حەكیم دینن كەوا دەردم بكا چار
حەكیم بينى برينسداری ئەوينم
دەرمانى كرد برينانم بەناچار

خوتو خەرموت كەمن كەشتیە وانم
منى گيژداوہ ئاوى دیدەكانم
ئەترسم توش لەوگيژاوہ نوqm بى
نەمكەى رزگار گوتای بى ژيانم

ئەوہندە مەستم نابینم دەست و پىي خوم
چاوەكانت كەمى گەشتەر بکە بوم
خوشەويستم لەدل ئارام بپراوہ
بو قوربانى بە قوربانى سەرىتوم

شەو ھەتا رۆژ رۆژ ھەتا شەو ئەكەم زار
پەريشانم پەريشانەت بەيەكجار
تاوئى ۋەك شىزى ناو زنجىرە نىركەم
تاوئى ۋەك پلنگى بەتير برىندار

گەرھى من بىئى سەرانسەر گەنجى دنيا
لەژيئىر دەستى منابىئى مولكى عوقبا
بيئىتو جارىئى روبەرۇم ھەلّ بيئىئى
عەموى يەكسەر ئەبە خشم من لەريئى خوا

زۆرم فرمىئىك لەدورى تۆ سىرپوۋە
رەنگى سورى لەروخسارم بىرپوۋە
تۆزىئى خاۋەن ۋەفا بەئەي فرىشتە
بۆ تۆيە زەنگى بەدناۋىم زراۋە

زۆرم نالاند لەئازارو لەئىشا
گەللىك جەفام بەعئىشقى تۆ ۋەكىشا
چۆكم دادا بەرەو روى قاپى مالتان
بىئى مروەت بوى سەرىكت لىم نەكىشا

پریشنگی روت به وینسهی خور به تینه
تیری غمزهی چاره کانت به تینه
خالئی گونات ره ها به ختی سوتاندم
وره سته یرکه زوخسالی بیینه

★ ★ ★

دلیم وینهی بولبول هوگر به گول بسو
عیشی باخ و دره خشار به رزی چل بسو
خوینسی سوره گولئی داری شاره وان
منیش گولئی دره ختم خوینی دل بسو

★ ★ ★

یادی توینه هه سو کاتی له یسادم
له ژیانم به یسادی تسوره شادم
شدهی یادی سو نه بسوایه له دل دا
پسرو گسابو گسه لای داری مورادم

★ ★ ★

فهلک سو شدهی شازارم له بهرچی
نه گهر گول نیث بوینه خارم له بهرچی
شانم چه ما ، له ژیر باری مهینه تا
توش خدمت کرده سهر بارم له بهرچی

له ده ريسای حه ما دل بوته ماسی
دیتو نه چینی بی نارام به که ماسی
له دو چاوم دیتو خواری تکه ی خورین
نو بسو مایل گولزاری نه ماسی

★ ★ ★

خوش و شادیم به چساری لانه ماوه
وه ناداری له ناستی من بسراوه
به پیتی ته ی نه کهم لیره وه تاگو (شیراز)
دلسوزیکم نییه روی بکه م به لاره

★ ★ ★

هه مه دلنی ناسکه چه شنی شوته
های ساردو گریانم بوته پیشه
نه زانن بو تکه ی خورین دی له چسارم
من نه و داره م له خوینسا کسردم ریشه

★ ★ ★

پیشه ی روژ نالیسه وینسی قهراری
شه ویش نانسوم له تاو گریستان وزاری
دلسوزیکم نییه به چینه لای یسار
بلی : دل ره ق وایه شهرتی دل ناداری

پرشنگی جوان له ئاسمانی خودایی
له تاوی تو گرتم ریگهی گهدایی
یه که مجار هاتییه پیشی بهرمی
بی به لاین بوی عزیزم له دوایی

★ ★ ★

بهشی هیچ کهس نه بی دهردی دلی من
مالی بی دین با بیته کاوالی من
نه کهس پرسه له ئازارو له ئیشم
نه توش جاری هاتییه لام گولی من

★ ★ ★

کاتی مردن لای سهرم دل بهرم بی
پیکه نیفی به یاسینی سهرم بی
پادشایم نه به خشم مولکسی شیراز
له گیان کیشان به دهستی ئاو دهرم بی

★ ★ ★

بی سوده گهر به سلمانت بنازی
له گهل گهنج و زیرو زیوا بسازی
بیته خاوه نی تاجی که یخوسره و
دی ئه و روژه و گوپ بترازی

گیانی شیرین کوشتمی دهردی جیایی
له دو دیده نه ماوه رو شنایی
ئاواره و دهرده دارو بی قه رارم
له گهله مهینه ت گرتومه ئاشنایی

دهردم کهم بو واخه میشس بوبه سه ربار
تازارو ئیش به هاوار نا کرئ چار
خودای گه وره روی هاوارم له توویه
توچه کیمی بو دلانی بریندار

سه ودا سه ری که سیکم نیمه سامان
برینداری شوخیکم نیمه دهرمان
دلی برردوم دل به ردی ده خیله
کافرئکه نیه دهر به ست به ئیمان

خودای گه وره خوشه ویستیم به تین که
دل و جهرگم ته واوی پر برین که
وابی ساتی دانه نیشم به بی خهم
به و جوره خوشه ویستم لا شیرین که

دلسوتوان هه يانه ئامو ناله
له جيئي فرميسك له چاويان خويني ناله
دلنه سوتاو ، بيئ ئاگايه له سوتاو
نازاني ئيشي سوتوان چهند تاله

له دايك بوم به شيري خه م كرام گوش
خه م هوگرمه هه رگيز نامكا فه راموش
به وه ئه ژيم كه جار جار هه مئى تو
ئاگرى عيشقى له ناو دلتم ئه كا خوش

خولياي تويه هه زيزم وا له سه رما
كه ئه ت بينم چاو هه ئنايه له شه رما
خوا ئه يزاني له بازارى عه شقدا
به رگى خه مه كه پوشيومه به رما

من ئه و بازه م كه ئه فرم بيئ كو تايى
ئه ژيم ته نيا له چول بيئ يان ئاوايى
هه مو تيفئى ئه سوپى تائه بيئ تير
من تيفيكي سوپاوه م له خودايى

دلی شیواو پر له خوینی جگه ربی
خرلی ریگهت به ئاوی چاوم تهر بی
له سر ریتا دائه نیشم شهوو روژ
خوا تو بکه ی ئەم ریگه یه ی له به ربی

ئە ی نه فسی شوم له دنیا دا له زهت خوړ
قه له وکه له ش بو خوړاکی مارو موړ
نەم زانیوه بوچی هاتومه دنیا
کوا چاکه یه ک له دوایی روم بکا سور

خۆشه گیانت له پیری جانانه دانان
له جوانان جوانی و گیان بو جوانان
به م جوړه بگه پری روژو مانگ و سال
تکای دەرمان بوته پیشه ی نه زانان

خۆشه کاتی که ده ستم سه ر نه زانی
گرپی وهر بی ما که وشک و تهر نه زانی
که نیشته و که عبه و بتخانه وو دیر
هه مو خالی بکا و دل بهر نه زانی

سەرو سامانی خۆم نایە پیناوت
پەر ئازارم پەریشانم لەتاوت
پەریشانان ھەمو روۆیینە ژیر خاک
من لەسەر خاک نیوە گیانم ، بەچاوت

گێژو وێژم کەبێ دین وانەبێ گێژ
جووری گێژم خافە شادیم بوە لیژ
ئەو، کاری و دەها کردە دلۆ گیان
و ھکو مۆمی بێ پەر و او دلۆپ ریژ

بۆ دلم وینە خەیاڵت لەشەودا
یادی جوانی وردە خاڵت لەشەودا
برزانگم کەند لە دەوری ھەردوچاوم
تاجوان سەیرکە جەمالت لەشەودا

دلم لەتو بزە شادی نەدیو
لە ئازار زیاتر ئازادی نەدیو
وێرانە دل بەماتنت ئاواپە
خۆشەویستی وابەربادی نەدیو

به کومهل خوشه په يرانی د هرو دهشت
خوشه همو به دلشادی بکه ين گهشت
دهمی گرتن دهمی گهستن ، دهمی راو
له ژيان باهمو دلان بکه ين چهشت

چه ند خوشه خوشه ويستم هاو نشينت
به دلشادی بلاوینم نهوینت
به شیوهی عاشقانه جاربه جارې
له سر لیوم بنی لیوی شیرنیت

خوزگه گول هه رگیز له باخ نه روایه
که ماتو پروا جوان نه بووایه
بی تو هه رکه سی پی بکه نیایه
به خوینتی جه رگی روی بشوریايه

به رامبه رم نهیی گیان نییه له بهرما
خه یالی کهس هه رگیز نییه له سرما
به گیانی خوشه ويستی هه ردو دنیام
له سهوی تو یه که (طاهر) دهر به دهرما

منم دلدار دیوانه و شهیدای توّم
منم ئاواره کهوا ریسوای توّم
منم نازانم دل کهوته چه لایه ۰۰۰ ؟
منم گیری په رچه می تاتای توّم

روم له روی توّیه ئه ی مانگی ده، وچوا
تو جوان ئه بیننی بالای به رزی یار
تو ئاگات نییه له ئاگری ناودل
نازانسی چوونه حالی دهرده دار

ئه گهر شیژی ئه گهر به وری ئه گهر گور
سه رئه نجامت ئه بیته پاروی گور
کاتی خرایته سه ر سفره له گورا
ده ورت ئه دهن له مارو دوپشک و مور

سی دهردی زور گرانم لی بون بار
غهریبی و ئه سیری و خه می یار
غهریبی و ئه سیری زور گرنگ نین
خه می یارم گرانه بوّم بکن چار

لخوايه چهنده بيزارم لهدس دل
شهوو رۇزانييه قهرارم لهدس دل
زۇرم نالاند گەروى نالينم تەنگ بو
دەخيل چيبكەم چييه چارم لهدس دل

★ ★ ★

ئاي بۇ ئو كاتەى ئەچمە گوپرى تەنگ
زەم لەخاك چەقيو بەكولتەو سەنگ
روم لەقيلەيه گيان لە بيايان
لاشەم مارو مور لىي گير ئەكەن چنگ

★ ★ ★

ئەى بۇئەو رۇزە ئەم نينە نازگـوـر
سەنگ و بەرد ئەنرىم لەژىر گلى زور
قاچم ناجوللى لهدس مار راکەم
نەدەستم هەيه پىي دەربكەم مور

★ ★ ★

بەرگى شينم لهدس دل كرده پوشين
بەشم شينە سەراپا بەرگيشم شين
ئەنالينم لەدلرەقیت شەوو رۇز
جارىك نەتوت نالەوشينت لەبەرچين

خوایه رو له کئی کم ، یا له کوی کم
منی بی دستو هاوار له کئی کم
همومان روی سکا لمان له تویه
تو له کوی بی نه بی من رو له وئی کم

خوری ئاسمان له جوانی روت به شهرمه
مانگی تازه له روی نه پروت به شهرمه
له شارایم له شاخایم له هرلا
زوبانی من له وه سفی تویه گرمه

بی پشتیوان و بیگهس رو له کئی کهین
بی ئاشناو بی دهس روله کئی کهین
همو بی پروین نه واهاتین به ره و پروت
تویی روبی بلی بهس روله کئی کهین

خوشه شاخان خوشه چیا خوشه دهشت
خوشه همو به دلشادی بکهین گهشت
دهمی سهیران دهمی شایی دهمی راو
هر ئه و کیوه کالی زانی بوه دهشت

منى بى دەنگ منى دلتهنگ و رهنك زهرد
شوشهى نهنگيم لهسەر دهسته ريگه بهرد
ئهئين دور بهكه تو بهدناوو سوكى
دلدارى راست توشى ئه بى ههزار دهردا

بهخشندهيه به بى شوين وجيگايه
نهخش كيشى همو جوانى دنيايه
ئاگادارى گيان دارانه شهوو روژ
بو روژ رهشان ئه و بهوينهى چرايه

فلهك نازانى كهچهنده به شيوم
به تاوو توى عيشق قرچاوه ليوم
همو سوريكت ريشم دهرئه هيني
وهك گلولى بهنم روله نشيوم

خوشهويستم هاوار بهرم بولاى كى
لهجهورى تو گوشت و ئيسقان ئه سوتى
ترسى له خوابكه: دلرهق ، هه تاكهى
بنالينم بهوينهى نهى دهنگم دى

ئاگادار نيت له ئه حوالى خراپم
بوچى واسه دگردان ته وه لايىم
ئه نالىيم له ده ستي تو بى مروه ت
وائه زانم مندالىكى بى بابم

★ ★ ★

ديتم و نه چم په ريشان و خه فتناك
شيو او توم ، توش دلره قيت نيت ه باك
بوچى نابيستي فريادو سكالام
منى بيكه س ره نغم زه ردو سينه چاك

★ ★ ★

له پيش ده رگانه كهت چه ند هاتم و چوم
وينه ي په روانه كهت چه ند هاتم و چوم
ريگم دوره هاتم بو يده ني تو
منى ديوانه كهت چه ند هاتم و چوم

★ ★ ★

به ئاوى چاو ده جه يعوبى په يداكه
وه ره (ليلي) تو مه جنونى په يداكه
فه ره يدونى خوشه ويستت له ده س چو
وه ره له نوى فه ره يدونى په يداكه

منی بی مهی و بی باده مهستم
له دولبهر دورم بیهوش و مهستم
له ناو ئاگردام ههست ناکم گهرمی
بهلام تینی عیشق ناودلی گهستم

★ ★ ★

خوشه کاتی نه سهرم بی نه سامان
له ههردوپی بئالی لکی دامان
به شهوو روژ ئارام بکم به پیشه
روژی ئه بی که روناک بی چرامان

★ ★ ★

وه ره ئه ی دل بولای یاری پیشیمان
کاری مه که له دوایی بی په شیمان
ئهم دوو روژه ده با تانی بجیترین
له ژیر خاکا سبه ئنی ئه کری شیمان

★ ★ ★

دله چونی ، دله چونی ، دله چون !!
پر له خوینی ، پر له خوینی ، پر له خون
له عیشقی له یله که ی سه مین عوزارت
تومه جنونی ، تومه جنونی تومه جنون

وهره فريام كه تۆي دايم فرياد رهس
بوچى دهستم رابكيشم بوئناكەس
بەخشە پييم خاوهن خوانو بەخشندهي
بو بەخشينم چاوهروانى تۆم و بەس

ئەدكاته دى دەستت گيربى لەدامان
لەكردارى كردوتە بى پەشيمان
بەلام ئەوكاته هاوارت بى سوده
لات ناميني نەجوانى و نەسامان

پەشيمانم ، پەشيمانم پەشيمان
ئەبينم كاروانى دى پەريشان
ئەم جيهانە بوكەس نابى هەتاسەر
ئەت تۆرينى بارت ئەنيتە سەرشان

من ئەوبازەم كه ئەفرم بى كۆتايى
ئەزيم تەنيا لە چۆلۆ لە ئاوايى
هەمو تىخى ئەسورى تائەبى تىز
من تىخىكى سوراوم لەخودايى

له پي وه ندام وه كو (يوسف) له زندان
نه نالينم به غه مناكي پهريشان
نه گهر سه د باخه وان باخيان بيهستن
به سه بو من گول باريني دوو ليووان

★ ★ ★

دهنگي نالينم نايستي گيانه
نازاني جهرگ و دلّم بريانه
وهرن دلّ سوتاو باكوپي بگريين
قه دري دلّ سوتاو لاي سوتاوانه

★ ★ ★

دلداري هه لهت بو هه ركه س بيني
تينو بليسيه داي نه مريني
كي رزگاري بوله داوي عشق
شيئي نه كات و ناوي نه زريني

★ ★ ★

شه ويكم نه دي دلّم بي غم بي
خوشه ويس ته كه م له لا هاوده م بي
هزاران ره حمت رزايه سه رغام
قهت پروا ناكم ساتي ليم كه م بي

ئاي بۆ ئو رۆژە حاكم خودايە
سەرپردى سىرات پىر وا وە يلايە
يەك بەدواي يەكائە پۆن پىروجوان
سەرەم دىتە سەر پىم لەدوم نايە

★ ★ ★

شەۋ بەتارىگى ئەبىنم تارە
ئاسوى گرتوۋە پەشى ديارە
خوايە پۆشنايى بىرە دلّم
بىنم جوانى پرووى ھەشتو چوارە

★ ★ ★

وەك من دل سوتاۋ مەگەر پەروانە
لە دنيا نى يەۋەك من دىۋانە
مارو مېرووان ھەيانە جىۋى وپىۋ
تەنيا ھەر منم بىۋ جىگەۋ لانە

★ ★ ★

دلّم بەدەردى توۋيە غەم گىنە
سەرىنم خشتە دۆشەك زەمىنە
تاوانم تەنيا ھەر دلدارى يە
ھەركەس دلداربىۋ ژيانى شىنە

دلّم بیّ تو پەرشانە شیواوہ
کہ رووی توّم دی غەمم پەرش و بلاوہ
ئەگەر دەردی دلّم بەش کەم ئەزانسی
دلّی بیّ دەرد لە دنیا دا نەماوہ

دەردە دارم دەرونم کەیلی توّیە
تو نازانسی هەمو بیّ مەیلی توّیە
وەرە فریام لە تاوت بومە قەقنەس
دلّم مەجنونە کە ی دوور لە یلی توّیە

ئەگەر دەردم ئەوە نەدیە دەبابی
غەمی زۆریش تاچە نەدیە دەبابی
لە ژوور سەرم حەکیمی یا حەبیبی
بۆ هەردوو لادە بە نەدیە دەبابی

دەستە ئەژنو دا ئە نیشم لە سەر ریت
بە لکو توژی پیلوت لیم بنیشیت
روژی هەردی لە روژرەشت پەرسیت
پەرشانە جەفای دووریت ئە کیشیت

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد
٩٧٣ لسنة ١٩٧٩

THE QUATRAINS OF BABA TAHIRI
URYAN.

TRANSLATED BY RAZY

له سه رنه ركي شيخ انور له چاپ دراوه
نه رخی .. فلسفه